

Anonimat del donant o dret a conèixer els orígens?

Esther Farnós Amorós

Professora ajudant doctora de dret civil

Universitat Pompeu Fabra

1. Introducció

El passat 11 de juny el Plenari del Comitè de Bioètica de Catalunya (CBC) va aprovar una proposta de grup de treball pluridisciplinari que té per objecte l'elaboració d'un document de reflexió sobre el Projecte de Decret pel qual s'estableix el procediment per facilitar el coneixement dels orígens biològics, en tramitació per part del Departament de Benestar Social i Família (informació pública per Edicte de 9 de gener de 2015, DOGC núm. 6791, de 19 de gener). Per qüestions competencials, el Projecte només desenvolupa aquest dret en les persones adoptades, ja que respecte de les concebudes mitjançant tècniques de reproducció assistida (TRA) la regla general a Espanya és l'anonimat del donant [art. 5.5 de la Llei 14/2006, de 26 de maig, sobre tècniques de reproducció humana assistida (LTRHA)], i el Parlament català no té competència en la matèria (disposició final 1a de la LTRHA). Aquesta limitació, a la pràctica, atorga a l'art. 30.2 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (LDOIA) segons el qual "els infants i els adolescents tenen dret a conèixer llur *origen genètic*, pares i mares *biològics* i parents *biològics*", un abast més restringit del que resulta del seu tenor literal.

Si bé en l'actual context legislatiu, la interpretació conjunta de la LTRHA i del Codi civil de Catalunya (CCC) porta a assimilar genètica i biologia, resulta significatiu que el citat art. 30.2 de la LDOIA contraposa ambdós termes, en tant que no són idèntics. Així, per exemple, en la gestació subrogada la genètica i la biologia poden estar dissociades, com succeeix en la gestació subrogada parcial, en què una dona porta a terme la gestació i una altra aporta l'òvul o òvuls que han de ser fecundats. Quelcom similar pot ocórrer en parelles heterosexuales que recorren a la fecundació heteròloga amb òvuls donats o en parelles de dues dones, en què a partir de la tècnica anomenada de *recepció d'òvuls de la parella* (ROPA), una de les dues gesta l'embrió o embrions creats a partir d'un òvul o dels òvuls de l'altra i esperma donat. En tots aquests casos, les dues dones que intervenen en el procés porten a terme un rol biològic però només una d'elles desenvolupa un rol genètic, en tant que aporta les gàmetes. Llevat dels casos de parelles de dues dones, en què la filiació materna podrà constar respecte d'ambdues (art. 235-8.1 i 235-13.1 del CCC), en els altres casos la filiació materna es regirà, genètica a banda, pel principi del dret romà segons el qual la maternitat es determina pel fet biològic del part (art. 235-3 del CCC). Atès que l'art. 30.2 al·ludeix tant a la biologia com a la genètica, com a mínim en un plànol hipotètic es pot plantejar si l'opció del legislador català respon a una decisió volguda d'ampliar el dret a conèixer els orígens a l'àmbit de les TRA.

Aquesta lectura seria coherent amb el sistema biologista que ha inspirat tradicionalment el dret català en matèria de filiació (ALEGRET 2014: 618-620). És per això que, malgrat les limitacions de caire competencial, el grup creat en el si del CBC no només vol reflexionar sobre la possible existència i conseqüències d'un dret a conèixer els orígens en l'àmbit de l'adopció, tant nacional com internacional, sinó també en el de les TRA heteròlogues o realitzades amb gàmetes donats. En aquestes pàgines em centraré en l'abast del dret en aquest darrer cas.

D'acord amb la legislació espanyola sobre TRA, la informació sobre el donant que pot obtenir el concebut mitjançant aquestes TRA es restringeix, per regla general, a dades molt bàsiques, i la revelació de la seva identitat es limita a circumstàncies extraordinàries que comportin un perill cert per a la vida o la salut del fill, o quan procedeixi d'acord amb les lleis processals penals, sempre que ho facin indispensable (art. 5.5 de la LTRHA). La principal qüestió que suscita aquesta regla neix de la seva contraposició amb un possible dret a conèixer els orígens que, d'existir, la deixaria sense contingut. La meua hipòtesi de treball assumeix que el reconeixement d'aquest dret només respecte de les persones adoptades fa de pitjor condició les que van ser concebudes mitjançant gàmetes donats. Al meu parer no es pot obviar que el resultat d'un procediment reeixit de TRA serà el naixement d'una persona, amb els mateixos drets que una persona concebuda d'altra forma.

En un moment com l'actual, en què cada cop més famílies es basen en els afectes i en una concepció no biologista de la filiació, pot sobtar que es reivindiqui el dret a conèixer els orígens. La raó d'aquesta reivindicació és doble: d'una banda, ens trobem davant d'una opció personal de cada individu que cal respectar si aquest, un cop assolida la majoria d'edat, vol exercir-la; i, de l'altra, aquesta informació, quan es recorre a les TRA, ja està a disposició de tercers i, per tant, és accessible.

2. Dades recents

D'acord amb dades fetes públiques pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, el 54,5% dels cicles de FIV-ICSI que es van portar a terme el 2011 es van realitzar amb òvuls donats i un 15,4% amb esperma donat (FIVCAT.NET 2014: 16). Així mateix, les dades dels bancs de semen mostren un increment del nombre de donants, tant en els cicles d'inseminació artificial com en les tècniques in vitro (FIVCAT.NET 2014: 7).

L'estadística no reflecteix els casos en què qui accedeix a la TRA és una dona sola o una parella de dues dones, que forçosament requeriran d'un donant anònim. Sí que disposem d'aquestes dades respecte del Regne Unit, on aquest col·lectiu ja representa un terç del total de receptors de TRA. També en aquell país s'estima

que un de cada deu cicles de FIV fresca utilitza gàmetes o embrions donats i, des de 2005, el nombre de donants, tant d'esperma com d'òvuls, va en augment (HFEA 2014: 8). De les parelles britàniques que entre 2012 i 2013 van recórrer a la FIV heteròloga, un 39% ho van fer amb esperma donat; un 59% amb òvuls donats, i un 3% amb òvuls i esperma o embrions donats (HFEA 2014: 19-20).

Entre els favorables al manteniment de la regla de l'anonimat del donant existeix una certa preocupació sobre el possible impacte de la supressió d'aquesta regla en la disminució de les donacions i, de retruc, en la pràctica de TRA, amb les evidents repercussions que podria tenir pel que ja s'ha qualificat com un "negoci" (IGAREDA 2014: 239). Malgrat això, al Regne Unit l'informe NUFFIELD evidencia que el canvi legislatiu que va tenir lloc en aquell país el 2004 no ha evitat que els donants seguissin donant (2013: 54 i seg.). L'octubre de 2014, la directora executiva del Banc Nacional de Donants de Gàmetes confirmà aquestes dades, en tant que en els deu anys transcorreguts des de l'aprovació de la nova legislació no només hi ha hagut més donants, sinó que aquests són més joves, cosa que ha conduït a taxes superiors d'èxit de les TRA (<http://www.hfea.gov.uk/9386.html>).

Si bé hi ha pocs estudis sobre les actituds dels concebuts amb gàmetes donats, i els existents se centren –per la seva major incidència– en els que ho van ser amb esperma donat, s'afirma que la informació més sol·licitada té per objecte les característiques personals del donant, les seves motivacions per donar, els possibles aspectes en comú amb ells i dades relatives a la salut (NUFFIELD 2013: 54 i seg.).

Pel que fa a l'impacte d'aquesta informació, estudis recents corroboren el que altres més antics apuntaven: tant les famílies que revelen la forma de concepció com les que no ho fan funcionen bé fins la primera adolescència. Ara bé, el descobriment en l'edat adulta o per revelació per part de terceres persones té uns efectes força negatius. D'altra banda, els pares que comuniquen el seu origen als fills no acostumen a lamentar la seva decisió, mentre que no es pot afirmar el mateix respecte dels que no ho fan, alguns dels quals perceben el "secret" com una càrrega (NUFFIELD 2013: 54 i seg.).

3. Breu estudi comparat

En els darrers anys són molts els països que han evolucionat des d'un sistema de donació anònima cap a un de més flexible i transparent (SCHWENZER 2007: 9-11). En l'actualitat, entre un 20 i un 36% dels seixanta països analitzats en un estudi de la INTERNATIONAL FEDERATION OF FERTILITY SOCIETIES ja no mantenen un sistema basat en l'anonimat del donant. D'aquests, el 36% permeten accedir a dades identificatives

del donant; el 24% a dades no identificatives, i entre un 24 i un 36% no mencionen el caràcter d'aquesta informació (IFFS 2013: 74).

Són molts els països europeus que han optat per la línia iniciada a Suècia el 1984 i seguida a Àustria el 1992, i que permeten al concebut mitjançant gàmetes donats, un cop assolida la maduresa suficient, accedir a informació *identificativa* del donant. Aquest és el cas de Suïssa (1998), Noruega (2003), Holanda (amb una llei de 2002, en vigor des de 2004), el Regne Unit (2004) i Finlàndia (2006). Fora d'Europa, destaca la legislació de Nova Zelanda (2004), de l'estat australià de Victòria (2008) i d'Argentina, on el nou *Código civil y comercial de la nación*, aprovat per Llei 26.994, d'1 d'octubre de 2014, també reconeix aquest dret. Altres ordenaments han optat per un sistema de doble via (*double track*), que permet escollir entre la modalitat anònima o identificable de la donació, a elecció del propi donant i dels usuaris de les TRA (a favor de la seva adopció, atès que permet el millor balanç entre els drets implicats; PENNINGS, 1997: 2839-2844). Per aquest model, que és el preferent en molts dels estats nord-americans (COHEN 2014: 31-37), va optar Islàndia l'any 1997.

Un element comú denominador a totes les lleis que permeten identificar el donant és la dissociació entre el coneixement de la filiació genètica i l'establiment de la filiació jurídica. Així ho preveu la legislació espanyola sobre TRA per a les poques excepcions a la regla general de l'anonimat (art. 8.3 de la LTRHA), i així es preveu amb caràcter general per a l'adopció [art. 180.4 del Codi civil espanyol (CC) i 235-49.2 del CCC].

La regla general de l'anonimat del donant també es posa en qüestió, amb algun matis, en diversos informes oficials recents, com el francès *Filiation, origines, parentalité*, elaborat per un grup de treball presidit per la sociòloga Irène Théry. L'informe conclou que el Registre Civil hauria de permetre conèixer al fill, un cop assolida la majoria d'edat, la *forma* com va ser concebut (2014: 213, 230 i seg.). Ara bé, l'informe proposa revelar la identitat només si existeix una sol·licitud prèvia del fill major d'edat i el consentiment del donant (320), en tant que sosté que l'anonimat no és incompatible amb el dret a la vida privada i familiar reconegut al Conveni europeu dels drets humans (63-64). A Austràlia la tendència general favorable a la possibilitat de conèixer el donant de gàmetes es plasmà en l'informe del Senat *Donor conception practices in Australia*, que recomanava prohibir l'anonimat de les donacions i proporcionar assessorament obligatori, especialment dirigit al fet que els progenitors revelessin al fill l'origen de la concepció, per tal d'evitar-li problemes d'identitat (2011: 11 i 15). L'informe recomanava que el fill pogués accedir a informació *no identificativa* del donant a partir dels 16 anys i a informació *identificativa* a partir dels 18 (95) i basava el dret a conèixer els donants en raons mèdiques; en l'obtenció d'informació important per tal de reduir el risc de relacions

entre parents; en l'establiment de relacions amb donants i mig germans, i en l'accés a una noció més completa d'identitat (80).

4. El dret a conèixer els orígens

L'art. 7 de la Convenció sobre els drets de l'infant reconeix, "fins on sigui possible", el dret de l'infant "a conèixer els seus pares", així com l'obligació dels estats membres d'assegurar l'efectivitat d'aquests drets d'acord amb la seva legislació nacional i les obligacions concretes en virtut dels acords internacionals en aquest camp. El 2002 el Comitè dels Drets dels Infants de l'ONU, conscient que els fills no matrimonials, adoptats i nascuts en el context de les TRA al Regne Unit no tenien un dret a conèixer la identitat dels seus pares biològics, recomanà, a l'empara de l'esmentat art. 7 en relació amb l'interès superior del menor (art. 3), que els estats membres adoptessin totes les mesures necessàries per tal de permetre a tots, "amb independència de les circumstàncies del seu naixement, i als adoptats, obtenir informació sobre la identitat dels seus pares, en la mesura del possible" (*Concluding observations*, recomanacions 31 i 32, CRC/C/15/Add.188, 8).

El Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) mai no s'ha pronunciat sobre l'abast del dret a conèixer els orígens dels concebuts mitjançant TRA. Sí que ho ha fet, però, respecte de menors tutelats per una administració pública o adoptats (*Gaskin c. Regne Unit*, 7.7.1989; *Odièvre c. França*, 13.2.2003, i *Godelli c. Itàlia*, 25.9.2012) o per fonamentar la procedència de les accions de reclamació de la paternitat no matrimonial (*Mikulic c. Croàcia*, 7.2.2002), fins i tot més enllà dels límits temporals fixats per les legislacions nacionals per a l'exercici d'aquestes accions (*Jaggi c. Suïssa*, 13.7.2006 i *Backlund c. Finlàndia*, 6.7.2010). De tots aquests casos s'infereix que el dret a conèixer els orígens és un dret essencial per al desenvolupament de la pròpia identitat, que no necessàriament ha d'evolucionar cap a un vincle jurídic de filiació amb el progenitor o progenitors, i que forma part del dret a la vida privada reconegut en l'art. 8 del Conveni europeu dels drets humans (CEDH).

Cada cop són més les veus favorables a reconèixer aquest dret en el context de les TRA, en tant que les justificacions tradicionals per mantenir el secret han anat perdent valor (BLAUWHOFF 2009: 10-11, 341 i seg.; CAHN 2009: 127). L'evolució cap a un sistema de donació d'identitat oberta és el resultat d'un nou focus en els drets i interessos de les persones concebudes amb gàmetes donats, que no es perceben com a simètrics amb els drets dels pares o dels donants (CAHN 2014: 1111-1112; RAES/RAVELINGIEN/PENNINGS 2014; per a Espanya, *vid.* GARRIGA 2007: 184-186, segons el qual la LTRHA s'ha centrat en els interessos de les persones receptores, per contraposició amb les normes que regulen l'adopció, basades en l'interès del fill). En últim terme, s'afirma que és convenient que les relacions familiars es regeixin per

l'honestat (GARRIGA 2007: 173-174, amb cita de diversos estudis en l'àmbit de la psicologia; NUFFIELD 2013: 86 i seg.).

Una de les qüestions més controvertides, si s'opta per una regla favorable a la supressió de l'anonimat, és la de si cal atorgar caràcter retroactiu al dret a conèixer els orígens, ja que si efectivament existeix un dret subjectiu, aquest s'ha de poder exercir sempre. Sobre això, els informes que recomanen la supressió de l'anonimat consideren que també cal preservar el dret a la intimitat del donant si quan va fer la donació no se'l va informar que el concebut el podria conèixer (*Filiation, origines, parentalité* 2013: 222 i 233). En aquest sentit, s'afirma que la supressió de l'anonimat sense caràcter retroactiu no afectaria els drets del donant. L'informe del Senat australià posa en relleu que cap dels quatre estats que han aprovat legislació favorable a la possibilitat de conèixer el donant (Victòria, Austràlia de l'Oest, Austràlia del Nord i Nova Gal·les del Sud) ho han fet amb caràcter retroactiu (2011: 77-78 i 96). L'informe emfatitza que la donació de gàmetes es realitza sovint a través d'un contracte entre el donant i el centre, i que la ruptura d'aquestes condicions podria suposar sol·licituds de compensació econòmica per part dels donants contra els centres o els estats. A manca d'evidència sobre les implicacions legals i ètiques de suprimir l'anonimat amb caràcter retroactiu, el Senat australià es mostra favorable al dret dels donants a mantenir l'anonimat que se'ls va garantir quan van decidir donar. Ara bé, si defensem que hi ha un dret del nascut a conèixer els seus orígens, les justificacions basades en la irretroactivitat de les disposicions que garanteixen aquest dret queden buides de contingut. Davant d'aquest conflicte, potser el més aconsellable per conciliar els diferents interessos implicats seria que els ordenaments creessin registres voluntaris, que revelessin la informació només si així ho sol·liciten el fill i el donant, en la línia del que han fet alguns dels ordenaments que han suprimit la garantia de l'anonimat, com alguns estats australians, Nova Zelanda i el Regne Unit.

5. L'anonimat del donant

Molts dels autors favorables a mantenir l'anonimat del donant consideren que el dret del fill a conèixer els seus orígens s'assumeix amb massa facilitat, que el seu reconeixement pot causar al fill més danys que beneficis, i que entra en conflicte amb el dret a la intimitat del mateix donant i el dret a la reproducció (DE MELO MARTÍN 2014: 28-35). Des de la psicologia s'apunta que és beneficiós que el nascut creixi sentint que forma part d'una família (citada per GARRIGA 2007: 173-174). També s'apel·la a la importància atribuïda a l'autonomia parental a l'hora de prendre decisions que afecten el benestar dels fills (DE MELO MARTÍN 2014: 30; PENNING 2014) i es qüestiona l'existència d'un dret a conèixer els orígens basat en el dret a la

salut (DE MELO MARTÍN 2014: 28-35). En últim terme, els partidaris de la regla de l'anonimat objecten que moltes persones que no disposen d'aquesta informació tenen igualment una identitat perfectament delimitada, i que atorgar excessiva importància a la genètica no és la millor manera de garantir el benestar de les famílies que no s'hi basen (DE MELO MARTÍN 2014: 32).

Una de les objeccions més recurrents al dret a conèixer els orígens per part dels concebuts amb gàmetes donats és que entra en conflicte amb el dret a la intimitat del donant. Ara bé, en la reproducció derivada de TRA, a diferència del que succeeix en l'àmbit de la reproducció sexual, la intervenció de persones alienes al procés reproductiu per tal de fer possible la concepció permet trencar la regla de l'anonimat (FARNÓS 2014: 112-115). Així mateix, en aquest conflicte de drets ha de prevaldre el dret del fill, ja que si bé la informació mèdica és confidencial, la qüestió canvia un cop neix una persona (GARRIGA 2007: 179-180, 2014: 777). Pel que fa a l'argument segons el qual la supressió de l'anonimat del donant pot vulnerar el dret a la reproducció, en tant que disminuirien les donacions, a més que no hi ha evidència empírica que hi doni suport (*vid. l'apartat 2*), una política de més transparència només afectaria la reproducció derivada de TRA heteròlogues. A més, en últim terme, un sistema en què és el donant qui decideix si vol ser identificat, seguiria respectant tots els possibles drets implicats.

6. Punts dèbils de la legislació espanyola sobre tècniques de reproducció assistida

La possibilitat, ja de per si excepcional en la legislació espanyola, de conèixer la identitat del donant (art. 5.5 de la LTRHA) es veu encara més restringida si tenim en compte que no pot constar l'origen de la filiació al Registre Civil (art. 7.2 de la LTRHA). En conseqüència, si els progenitors no diuen res al fill sobre l'origen de la seva concepció, aquest no té cap manera, més enllà del descobriment casual o del naixement en el marc d'una parella homosexual, d'accedir a aquesta informació. Davant la incertesa que comporta deixar en mans dels pares el subministrament d'aquesta informació (GOLOMBOK *et al.* 2002: 830-840), és aconsellable un sistema que permeti deixar constància de l'origen de la concepció. Aquesta incertesa podria cessar garantint que l'origen de la concepció constés al Registre Civil, com succeeix en matèria d'adopció, on les dades sobre el caràcter adoptiu i la filiació d'origen se sotmeten a un sistema de publicitat restringida [art. 21 i 22 del Reglament del Registre Civil (RRC)]; al certificat de naixement, en la línia del que estableix l'art. 563 del nou CC argentí; o en un registre nacional de donants, com els existents a Suècia i al Regne Unit. Aquest darrer podria ser útil per tal de revelar la identitat del donant, mentre que seria suficient que l'origen de la concepció constés al Registre Civil (GARRIGA 2007: 219-221).

Un segon aspecte de la legislació espanyola sobre TRA que no deixa de sorprendre és que el dret a conèixer els orígens es garanteix a la persona adoptada però no a la concebuda a partir d'aquestes tècniques. Així, l'art. 235-49 del CCC permet a l'adoptat, a partir de la majoria d'edat, exercir les accions que condueixin a esbrinar la identitat dels seus progenitors biològics, sense que això afecti la filiació adoptiva. Aquest dret es complementa, des de l'entrada en vigor de la Llei del llibre segon, amb l'obligació dels adoptants d'informar el fill adoptat sobre l'adopció (art. 235-50). Malgrat que no se'n preveu el compliment forçós ni s'estableixen conseqüències jurídiques per al cas d'incompliment ni mesures per comprovar si s'ha complert, la tipificació d'aquesta obligació suposa un pas més en el reconeixement del dret del fill a la informació sobre el propi origen i que no afecta el dret a la intimitat personal o familiar dels pares, ja que la llei protegeix del coneixement públic la circumstància de l'adopció, que en el Registre Civil és objecte de publicitat restringida (GARRIGA 2014: 778-779). Altres lleis autonòmiques sobre protecció de menors reconeixen a l'adoptat el dret a conèixer la filiació d'origen (GARRIGA 2014: 766 i 778). El legislador estatal, en l'art. 180.5 del CC, a partir de la reforma introduïda amb la Llei 54/2007, de 28 de desembre, d'adopció internacional, es limita a garantir a les persones adoptades, assolida la majoria d'edat o durant la minoria a través dels seus representants legals, el dret a conèixer "les dades sobre els seus orígens biològics". Malgrat aquest tímid reconeixement, l'Avantprojecte de llei de protecció a la infància, aprovat pel Govern el 25 d'abril de 2014, vol donar un pas més, en tant que en matèria d'adopció considera que és informació relativa als orígens del menor la relativa "a la *identitat* dels seus pares".

Podem pensar que en el cas de les persones adoptades la justificació per accedir als orígens és que ha existit un lligam més ampli (jurídic i fins i tot afectiu) amb la família biològica, mentre que en el cas de les concebudes mitjançant gàmetes donats aquesta vinculació no ha existit i, a més, el fill normalment té un vincle biològic amb una de les persones que accedeixen a les TRA. L'objecció de la història prèvia, entesa en un sentit ampli que transcendeix el biològic, com a element distintiu entre les persones adoptades i les concebudes mitjançant gàmetes donats, no és al meu parer una justificació suficient si tenim en compte que des del punt de vista dels drets del fill és difícil de justificar per què la llei nega als concebuts per reproducció assistida un dret que reconeix als adoptats.

7. Reflexions finals

Malgrat el qüestionat encaix constitucional de l'art. 5.5 de la LTRHA (PANTALEÓN 1988: 31-36), el Tribunal Constitucional (TC), en Sentència 116/1999, de 17 de juny, avalà l'homòleg art. 5.5 de la LTRA de 1988, tot argumentant que quan es recorre a les TRA la investigació que garanteix l'art. 39.2 de la Constitució espanyola (CE) no té la finalitat que persegueix la Constitució, que és l'establiment de vincles jurídics comprensius de drets i obligacions recíprocs; que la identitat es pot revelar en els

casos excepcionals previstos per la llei, i que cal garantir el dret a la intimitat dels donants perquè, entre d'altres coses, és una mesura necessària per poder seguir practicant les TRA. Ara bé, la dissociació cada cop major entre les diferents esferes de la filiació (SCHWENZER 2007: 11; SINGER 2007: 148), la tendència cap a una societat amb famílies més basades en els rols que en la biologia, i l'allunyament de la imatge del donant-pare, són arguments que avui aconsellen una revisió d'aquesta doctrina (PUIGPELAT 2012: 190-191).

Una recerca realitzada a Suècia després de l'entrada en vigor de la llei que permet accedir a la identitat del donant evidencia que moltes de les persones concebudes mitjançant gàmetes donats no són informades al respecte pels seus pares, de manera que qui té indicis per pensar que va ser concebut d'aquesta manera té el dret a ser assistit per la Comissió de Benestar Social per tal de trobar la informació disponible al centre on es va portar a terme la TRA (SINGER 2007: 148). Aquesta recerca evidencia que, en últim terme, la possibilitat del concebut mitjançant gàmetes donats de conèixer els seus orígens planteja la necessitat d'un canvi social més profund i lent. De res serviran les legislacions garantistes si no canvien les actituds, en tant que l'Estat no té mitjans per obligar els pares a revelar la informació sobre els orígens dels seus fills (*vid.* la referència a l'art. 235-50 del CCC en l'apartat anterior). Ara bé, les legislacions, com els codis de bones pràctiques que països com el Regne Unit van elaborar just abans de l'entrada en vigor de la reforma que suprimí l'anonimat, tenen un paper pedagògic en aquest context. Un cop la regla deixa de ser el secret i la legislació estimula el coneixement dels orígens, aquest coneixement es percep com a quelcom positiu.

Quan l'Estat impedeix l'accés a informació identificativa o no identificativa sobre el donant està privant al concebut amb els seus gàmetes d'un aspecte important de la seva autonomia individual: la llibertat d'escollir quin significat assigna als components genètics de la seva identitat (RAVITSKY 2014: 36-37).

8. Referències bibliogràfiques

Alegret Burgués ME. Mitjans de prova. A: Egea Fernández J, Ferrer Riba J (dirs.), Farnós Amorós E (coord.). Comentari al llibre segon del Codi civil de Catalunya. Família i relacions convivencials d'ajuda mútua. Barcelona: Atelier; 2014. p. 618-22.

Blauwhoff RJ. Foundational facts, relative truths. A comparative law study on children's right to know their genetic origins. Antwerp-Oxford-Portland: Intersentia; 2009.

Cahn N. Test tube families: why the fertility market needs legal regulation. Nova York: NYU Press; 2009.

Cahn N. Do tell! The rights of donor-conceived offspring. Hofstra Law Review. 2014 Vol. 42:1077.

Cohen G. Las recientes controversias sobre la tecnología reproductiva en los Estados Unidos. A: Cohen G, Farnós Amorós E. Derecho y tecnologías reproductivas. Madrid: Fundación Coloquio Jurídico Europeo; 2014. p. 11-98.

Farnós Amorós E. La regulación de la reproducción asistida: problemas, propuestas y retos. A: Cohen G, Farnós Amorós E. Derecho y tecnologías reproductivas. Madrid: Fundación Coloquio Jurídico Europeo; 2014. p. 99-139.

Garriga Gorina M. El conocimiento de los orígenes genéticos de la filiación por reproducción asistida con gametos donados por un tercero. Derecho Privado y Constitución. 2007, 21:167-228.

Garriga Gorina M. Dret a la informació sobre el propi origen. Obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció. A: Egea Fernández J, Ferrer Riba J (dirs.), Farnós Amorós E (coord.). Comentari al llibre segon del Codi civil de Catalunya. Família i relacions convivencials d'ajuda mútua. Barcelona: Atelier; 2014. p. 618-22.

Golombok S, Brewaeys A, Giavazzi MT, Guerra D, Mac-Callum F, Rust J. The european study of assisted reproduction families: the transition to adolescence. Hum Reprod. 2002;17(3):830-40.

De Melo Martín I. The ethics of anonymous gamete donation: is there a right to know one's genetic origins? Hastings Center Report. 2014 March-April:28-35.

Human Fertilisation and Embryology Authority (HFEA). Egg and sperm donation in the UK: 2012-2013. Londres: 2014. p. 1-22.

Igareda González N. El derecho a conocer los orígenes biológicos versus el anonimato en la donación de gametos. Derechos y libertades. 2014;31:227-49.

International Federation of Fertility Societies. IFFS Surveillance 2013. p. 1-148.

Legal and Constitutional Affairs References Committee. Donor conception practices in Australia. Canberra: Commonwealth of Australia; 2011. p. 1-130.

Nuffield Council on Bioethics. Donor conception: ethical aspects of information sharing. Londres; 2013. P. 1-193.

Pantaleón Prieto AF. Contra la Ley sobre técnicas de reproducción asistida. Jueces para la democracia (Estudios). 1988;5:31-6.

Pennings G. The 'double track' policy for donor anonymity. Hum Reprod. 1997;12(12):2839-44.

Pennings G. Toda Europa viene a España a buscar óvulos. La Vanguardia. 2014 May 20; La contra.

Puigpelat Martí F. El anonimato de las donaciones en las técnicas de reproducción asistida: una solución insatisfactoria desde una perspectiva feminista. A: Casado M, Royes A (coord.). Sobre bioética y género. Cizur Menor: Thomson Reuters; 2012. p. 181-93.

Ravitsky V. Autonomous choice and the right to know one's genetic origins. Hastings Center Report. 2014 March-April:36-7.

[Raes I](#), [Ravelingien A](#), [Pennings G](#). The right of the donor to information about children conceived from his or her gametes. Hum Reprod. 2013;28(3):560-5.

Schwenzer I. editor. Tensions between legal, biological and social conceptions of parentage. Antwerpen – Oxford: Intersentia; 2007.

Servei d'Informació i Estudis. FIVCAT.NET. Estadística de la reproducció humana assistida a Catalunya, 2012 (taules de resultats detallats i metodologia). Barcelona: Departament de Salut, Generalitat de Catalunya; 2014. p. 1-49.

Servei d'Informació i Estudis. FIVCAT.NET. Estadística de la reproducció humana assistida a Catalunya, 2012 (resum de resultats). Barcelona: Departament de Salut, Generalitat de Catalunya; 2014. p. 1-17.

Singer A. Between genetic and social parenthood – A legal dilemma: establishment of legal parenthood in Sweden. A: von Spickhoff A et al. (editor). Streit um die Abstammung: ein europäischer Vergleich. Bielefeld: Giesecking; 2007. p. 139-48.

Théry I, Leroyer AM. Filiation, origines, parentalité. Le droit face aux nouvelles valeurs de responsabilité générationnelle. Paris: Ministère des Affaires Sociales et de la

Santé - Ministère Délégué Chargé de la Famille; 2014. p. 1-547.